

Suvestinė redakcija nuo 2023-06-02

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. [55-2085](#), i. k. 1082050ISAK001K-174

Nauja redakcija nuo 2022-06-15:

Nr. [1K-217](#), 2022-06-14, paskelbta TAR 2022-06-14, i. k. 2022-12751

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS
12-OJO STANDARTO PATVIRTINIMO**

2008 m. gegužės 8 d. Nr. 1K-174
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 2 dalimi, tvirtinu 12-ąjį viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartą „Ilgalaikis materialusis turtas“ (pridedama).

FINANSŲ MINISTRAS

RIMANTAS ŠADŽIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m.
gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-174
(Lietuvos Respublikos finansų ministro
2022 m. birželio 14 d. įsakymo Nr. 1K-217
redakcija)

12-ASIS VIEŠOJO SEKTORIAUS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS STANDARTAS „ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS“

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 12-ajame viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarte „Ilgalaikis materialusis turtas“ (toliau – Standartas) nustatomi viešojo sektoriaus subjekto ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo, įvertinimo, registravimo finansinėje apskaitoje (toliau – apskaita) ir pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimai.

2. Standartas taikomas viešojo sektoriaus subjektui, rengiančiam atskirų finansinių ataskaitų rinkinį, ir viešojo sektoriaus subjektui, rengiančiam konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį.

3. Standartas taikomas ilgalaikio materialiojo turto apskaitai, išskyrus:

3.1. biologinį turtą, kurio apskaitai taikomas 16-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Biologinis turtas“;

3.2. mineralinius išteklius, kurių apskaitai taikomas 30-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Mineraliniai ištekliai“;

3.3. ilgalaikį materialųjį turtą, skirtą parduoti, kurio apskaitai taikomas 8-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Atsargos“.

4. Finansinės nuomos (lizingo) būdu įsigijamas ilgalaikis materialusis turtas įsigyjant yra registruojamas apskaitoje 19-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ nustatyta tvarka, o, nuosavybės teisei perėjus, jo apskaitai turi būti taikomas Standartas.

5. Ilgalaikis materialusis turtas, dėl kurio sudaryta viešojo ir privataus sektorių partnerystės sutartis ir kuris pripažintas pagal 27-ąją viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartą „Koncesijos ir valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartys“, po pirminio pripažinimo vertinamas ir viešojo sektoriaus subjekto finansinėse ataskaitose rodomas pagal Standartą.

6. Standarte vartojamos sąvokos:

6.1. **Atsiperkamoji vertė** – didesnė iš šių verčių: turto grynoji realizavimo vertė arba jo naudojimo vertė.

6.2. **Esminis ilgalaikio materialiojo turto pagerinimas** – atlikti darbai, kurie padidino turimo ilgalaikio materialiojo turto funkcijų apimtį arba reikšmingai pailgino nustatytą jo naudingo tarnavimo laiką ir (arba) pagerino naudingąsias savybes.

6.3. **Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė** (toliau – likutinė vertė) – suma, apskaičiuojama prie ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos pridedant arba iš jos atimant visas ilgalaikio materialiojo turto vertės pokyčių sumas ir atimant sukauptą šio turto nusidėvėjimo sumą.

6.4. **Ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė** (toliau – likvidacinė vertė) – suma, kurią pasibaigus ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikui tikimasi gauti už jį, įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.

6.5. **Ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas** (toliau – naudingo tarnavimo laikas) – laikotarpis, kuriuo viešojo sektoriaus subjekto veikloje naudojamas ilgalaikis materialusis turtas gali teikti naudos. Ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas taip pat gali būti nustatomas pagal gaminių ir produkcijos vienetų, kuriuos tikimasi pagaminti (gauti)

naudojant šį turtą, skaičių.

6.6. **Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė** (toliau – nudėvimoji vertė) – suma, gaunama iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainos atėmus nustatytą jo likvidacinę vertę.

6.7. **Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas** (toliau – nusidėvėjimas) – ilgalaikio materialiojo turto vertės mažėjimas, išreiškiamas sistemingai paskirstant to ilgalaikio materialiojo turto nudėvimąją vertę per jo naudingo tarnavimo laiką.

6.8. **Ilgalaikis materialusis turtas** – materialusis turtas, atitinkantis visus šiuos kriterijus:

6.8.1. skirtas tam tikroms savarankiškomis funkcijoms atlikti, t. y. prekėms gaminti, paslaugoms teikti, nuomoti ar administraciniams tikslams;

6.8.2. numatomas naudoti ilgiau nei vienus metus daugiau negu vieną veiklos ciklą;

6.8.3. jo įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę (įsigijimo ar pasigaminimo savikainą), kuri yra 500 (penki šimtai) eurų. Šis kriterijus netaikomas nekilnojamajam turtui, kilnojamosioms kultūros vertybėms, kitoms vertybėms, transporto priemonėms ir šaunamiesiems ginklams, išskyrus vienkartinius šaunamuosius ginklus.

6.9. **Kilnojamoji kultūros vertybė** – į Kultūros vertybių registrą įrašyta kilnojamoji vertybė, į Lietuvos valstybės archyvuose saugomų išskirtinę vertę turinčių dokumentų sąrašą įtrauktas dokumentas, nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo dokumentas, kurį siekiama išsaugoti kaip kultūros paveldą, bibliotekos fondo senas, retas ir ypač vertingas spaudinys ar rankraštis, kitas senas vertingas dokumentas, muziejinė vertybė, išskyrus biologinį turtą.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

6.10. **Kitos vertybės** – gamybai ir vartojimui nenaudojami vertingi dirbiniai ir jų kolekcijos, išskyrus kilnojamąsias ar nekilnojamąsias kultūros vertybes, kurie įprastinėmis jų laikymo sąlygomis ilgai negenda ir kurių vertė, tikimasi, didės.

6.11. **Nekilnojamoji kultūros vertybė** – kultūros paveldo nekilnojamasis objektas, įregistruotas Kultūros vertybių registre, ar kitoks kultūrinę vertę ar visuomeninę reikšmę turintis nekilnojamasis objektas.

6.12. **Nuvertėjimo nuostoliai** – suma, kuria:

6.12.1. nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto balansinė vertė prieš nuvertėjimo įvertinimą viršija jo atsiperkamąją vertę;

6.12.2. išankstinių apmokėjimų ir kito trumpalaikio turto balansinė vertė prieš nuvertėjimo įvertinimą viršija jo grynąją vertę;

6.12.3. finansinio turto balansinė vertė viršija sumą, tikėtiną atgauti perleidžiant ar naudojant finansinį turtą.

6.13. Kitos Standarte vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatyme, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos muziejų įstatyme, Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme, Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme ir kituose viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartuose (toliau – VSAFAS).

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

II SKYRIUS

TURTO PRIPAŽINIMO ILGALAIKIU MATERIALIUOJU TURTU KRITERIJAI IR ĮVERTINIMAS PIRMINIO PRIPAŽINIMO METU

7. Turtas pripažįstamas ilgalaikiu materialiuoju turtu, jei jis atitinka ilgalaikio materialiojo turto sąvoką ir šiuos ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus:

7.1. pagrįstai tikėtina, kad viešojo sektoriaus subjektas būsimaisiais laikotarpiais iš ilgalaikio materialiojo turto gaus ekonominės naudos (išsamiau paaiškinta Standarto 8 punkte);

7.2. galima patikimai nustatyti ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą (išsamiau paaiškinta Standarto 10 punkte);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [1K-252](#), 2022-07-08, paskelbta TAR 2022-07-08, i. k. 2022-15008

7.3. viešojo sektoriaus subjektas turi teisę tuo ilgalaikiu materialiuoju turtu disponuoti (įskaitant teisę apriboti juo naudotis kitiems) ir jį kontroliuoti. Viešojo sektoriaus subjektas kontroliuoja ilgalaikį materialųjį turtą, jei jis turi teisę būsimaisiais laikotarpiais iš ilgalaikio materialiojo turto gauti tiesioginės arba netiesioginės ekonominės naudos, turi teisę spręsti, kaip jį naudoti savo veikloje, arba leisti kitam subjektui naudoti jo veikloje.

8. Tikimybė, kad būsimaisiais laikotarpiais iš ilgalaikio materialiojo turto bus gaunama tiesioginės arba netiesioginės ekonominės naudos ar jis bus naudojamas paslaugoms teikti, vertinama pagal jo pirminio pripažinimo metu turimus įrodymus. Ekonominė nauda būsimaisiais laikotarpiais gali pasireikšti padidėjusiomis pajamomis arba galimybe teikti daugiau ar geresnės kokybės paslaugų, arba sumažėjusiomis veiklos sąnaudomis. Taip pat tam tikri ilgalaikio materialiojo turto vienetai gali sudaryti galimybes viešojo sektoriaus subjektui vykdyti veiklą būsimaisiais laikotarpiais (pavyzdžiui, ilgalaikis materialusis turtas įsigytas gamtos saugos, darbo saugos ir kitais panašiais tikslais) ir taip netiesiogiai gauti ekonominės naudos. Paprastai pripažįstama, kad viešojo sektoriaus subjektas būsimaisiais laikotarpiais iš ilgalaikio materialiojo turto gaus ekonominės naudos ar galės teikti paslaugas tik tada, kai su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusi rizika ir nauda bus perduota viešojo sektoriaus subjektui.

9. Rizikos perdavimu laikomas momentas, kai viešojo sektoriaus subjektas įgyja teisę valdyti, naudoti ilgalaikį materialųjį turtą ir juo disponuoti, tampa atsakingas už ilgalaikį materialųjį turtą ir jam priklauso ilgalaikio materialiojo turto teikiama nauda. Rizikos perdavimo momentas paprastai nustatomas sutartyje. Jei sutartyje rizikos perdavimo momentas nenustatytas, laikoma, kad su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusi rizika perduota viešojo sektoriaus subjektui ilgalaikio materialiojo turto perdavimo momentu. Nustatant, ar su ilgalaikiu materialiuoju turtu susijusi rizika yra perduota viešojo sektoriaus subjektui, būtina laikytis turinio viršenybės prieš formą principo, o ne formalių reikalavimų.

10. Paprastai ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina gali būti patikimai nustatyta, kai:

10.1. ilgalaikis materialusis turtas įsigytas pagal pirkimo–pardavimo, mainų ar kitokį ilgalaikio materialiojo turto perdavimo sandorį;

10.2. savikaina gali būti patikimai įvertinta pagal darbo jėgos ir kitų reikalingų išteklių, sunaudotų kuriant ilgalaikį materialųjį turtą, įsigijimo sandorius;

10.3. esant Standarto IV skyriuje nurodytoms sąlygoms, įsigijimo savikaina nustatoma atsižvelgiant į turto tikrąją vertę (tikrosios vertės sąvoka apibrėžta 1-ajame VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“).

11. Viešojo sektoriaus subjektas ilgalaikio materialiojo turto apskaitą turi tvarkyti pagal ilgalaikio materialiojo turto vienetus. Ilgalaikio materialiojo turto vienetu pripažįstamas visiškai užbaigtas įrenginys su visais jo įtaisais ir priklausiniais arba pavienis atskiros konstrukcijos daiktas, arba atskiras komplektas sujungtų daiktų, sudarančių visumą ir drauge atliekančių tam tikras funkcijas, jei jo įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra ne mažesnė nei minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė (įsigijimo ar pasigaminimo savikaina).

12. Viešojo sektoriaus subjektas, tvarkydamas apskaitą, gali ilgalaikio materialiojo turto vienetai suskirstyti į kelis atskirus ilgalaikio materialiojo turto vienetus pagal savo poreikį, jei laikosi visų šių sąlygų:

12.1. Standarto 11 punkte nustatyto reikalavimo;

12.2. jei toks suskirstymas nepakeis ilgalaikio materialiojo turto priskyrimo ilgalaikiam materialiajam arba trumpalaikiam turtui;

12.3. jei toks suskirstymas leis užtikrinti informacijos apie tokį ilgalaikį materialųjį turtą susiejimą su valstybės turto registruose esančia informacija. Susiejimas gali būti tiesioginis, kai ilgalaikio materialiojo turto vienetas apskaitoje sutampa su ilgalaikio materialiojo turto vienetu valstybės turto registre (kadastre, sąraše, sąvade), ir netiesioginis, kai viešojo sektoriaus subjekto

apskaitoje užregistruoti keli ilgalaikio materialiojo turto vienetai, kurie valstybės turto registruose užregistruoti kaip vienas objektas, tačiau apskaitoje jiems priskiriamas požymis, atitinkantis valstybės turto registro suteiktą numerį.

13. Jeigu ilgalaikio materialiojo turto sudedamosios dalies naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo šio ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiko, tokia sudedamoji dalis apskaitoje gali būti registruojama kaip atskiras ilgalaikio materialiojo turto vienetas nusidėvėjimo skaičiavimo tikslais, jei jos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina gali būti patikimai įvertinta ir yra didesnė nei minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė (įsigijimo ar pasigaminimo savikaina).

14. Jei keli panašių savybių ir vienodo tarnavimo laiko ilgalaikio materialiojo turto vienetai negali funkcionuoti vieni be kitų, jie apskaitoje gali būti sujungiami ir registruojami kaip vienas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, net jeigu kiekvieno jų atskirai įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra mažesnė nei minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė (įsigijimo ar pasigaminimo savikaina), tačiau jų visų bendra įsigijimo ar pasigaminimo savikaina viršija minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę. Tokio ilgalaikio materialiojo turto vieneto sudėtinės dalys turi turėti tą patį inventoriaus numerį, nurodant, iš kelių dalių toks turto vienetas sudarytas. Kitais atvejais viešojo sektoriaus subjektas pats nusprendžia, ar ilgalaikio turto vienetas yra atskiras daiktas.

15. Dokumentų fondai, kurie pagal Bibliotekų įstatymą ir jo įgyvendinamuosius teisės aktus priskiriami atskiriems bibliotekų fondams, gali būti sujungiami ir apskaitoje registruojami kaip vienas ilgalaikio materialiojo turto vienetas (toliau – bibliotekų fondas). Bibliotekų fondai viešojo sektoriaus subjekto sprendimu apskaitoje gali būti suskirstomi į smulkesnius bibliotekų fondus, kuriuose sukomplektuoti dokumentai pagal jų įsigijimo metus ir (ar) dokumentų rūšį. Pirminio pripažinimo momentu bibliotekos fondo arba smulkesnio bibliotekos fondo, kuriame yra ne kilnojamosios kultūros vertybės, įsigijimo savikainą sudaro atskirų dokumentų, įsigytų per ataskaitinį laikotarpį ir priskirtų prie konkretaus bibliotekos fondo arba smulkesnio bibliotekos fondo, įsigijimo savikainų suma.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

16. Viešojo sektoriaus subjektai, kurie neturi bibliotekų fondų, turimų knygų apskaitą tvarko pagal Standartą, jeigu knygos atitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus, arba pagal 8-ąją VSAFAS „Atsargos“, jeigu knygos neatitinka ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijų.

17. Kilnojamosios kultūros vertybės, kurias viešojo sektoriaus subjektas priskiria atskiriems fondams, registrams ar sąrašams, gali būti sujungiamos ir registruojamos kaip vienas ilgalaikio materialiojo turto vienetas (toliau – vertybių fondas). Vertybių fondui gali būti priskiriamos tik kilnojamosios kultūros vertybės, kurios sukomplektuotos pagal jų įsigijimo metus ir (ar) rūšį. Pirminio pripažinimo momentu vertybių fondo įsigijimo savikainą sudaro prie vertybių fondo priskirtų kilnojamųjų kultūros vertybių įsigijimo savikainų suma.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

18. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas pirminio pripažinimo momentu apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina. Neatlygintinai gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina nustatoma pagal Standarto IV skyriaus nuostatas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

III SKYRIUS

ĮSIGIJIMO AR PASIGAMINIMO SAVIKAINOS SUDĖTIS

19. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą sudaro ilgalaikio materialiojo turto pirkimo kaina, įskaitant importo ir kitus negrąžintinus mokesčius (tarp jų ir

pridėtinės vertės mokestį, jei jis negražinamas ir netraukiamas į atskaitą), atėmus prekybos nuolaidas, jei dėl to įsigijimo savikaina netampa reikšmingai mažesnė už ilgalaikio materialiojo turto rinkos vertę. Visos išlaidos, tiesiogiai priskirtinos prie ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo išlaidų ir susijusios su ilgalaikio materialiojo turto parengimu naudoti, yra įtraukiamos į jo įsigijimo ar pasigaminimo savikainą. Ilgalaikio materialiojo turto parengimo naudoti išlaidos yra išlaidos, patirtos, iki ilgalaikis materialusis turtas tampa tokios būklės, kad galima pradėti jį naudoti viešojo sektoriaus subjekto numatomu būdu. Tiesiogiai priskirtinos išlaidos gali būti:

- 19.1. žemės sklypo ir aikštelės paruošimo išlaidos;
- 19.2. ilgalaikio materialiojo turto atvežimo iki pirminės jo montavimo (statymo) vietos išlaidos, išskyrus atvejus, kai vežama viešojo sektoriaus subjekto transportu;
- 19.3. sumontavimo, instaliavimo, pirminių apmokymų dirbti su ilgalaikiu materialiuoju turtu išlaidos ir kitos ilgalaikio materialiojo turto paruošimo naudoti išlaidos;
- 19.4. projektavimo darbų išlaidos, įskaitant techninės specifikacijos parengimo išlaidas;
- 19.5. atsargos, sunaudotos ilgalaikiam materialiajam turtui pagaminti;
- 19.6. tiesioginės darbo ir netiesioginės (pridėtinės) gamybos išlaidos, padarytos gaminant šį ilgalaikį materialųjį turtą, iki turtas tampa tokios būklės, kad galima pradėti jį naudoti viešojo sektoriaus subjekto numatomu būdu, kai jas galima patikimai įvertinti;
- 19.7. ilgalaikio materialiojo turto išbandymo ir paleidimo išlaidos, skirtos nustatyti, ar ilgalaikis materialusis turtas tinkamai veikia;
- 19.8. ilgalaikio materialiojo turto registravimo išlaidos;
- 19.9. įvertintos ilgalaikio materialiojo turto išmontavimo (nugriovimo) ir vietos sutvarkymo išlaidos, jei jos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos kaip atidėjiniai, vadovaujantis 18-uoju VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtas turtas ir poataskatiniai įvykiai“.
20. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą neįtraukiamos, o nurašomos į sąnaudas tą ataskaitinį laikotarpį, kai padaromos, šios išlaidos:
 - 20.1. išlaidos, padaromos nuo tada, kai ilgalaikis materialusis turtas tampa tokios būklės, kad galima pradėti jį naudoti, išskyrus esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo išlaidas;
 - 20.2. išlaidos, kurios nėra būtinos norint paruošti ilgalaikį materialųjį turtą numatomam naudojimui;
 - 20.3. išlaidos, padarytos turto naudojimo pradžioje, prieš ilgalaikiam materialiajam turtui pasiekiant planuotą pajėgumą;
 - 20.4. palūkanos ir kitos skolinimosi išlaidos, tokios kaip paskolos sutarties administravimo mokestis ir pan.;
 - 20.5. viešųjų pirkimų organizavimo išlaidos;
 - 20.6. administracinės ir kitos bendrosios pridėtinės išlaidos, išskyrus atvejus, kai jos gali būti tiesiogiai susiejamos su ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ir paruošimu naudoti.
21. Jeigu ilgalaikis materialusis turtas įsigijamas išsimokėtinai per ilgesnį nei 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje nurodytos palūkanos reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos arba nėra nurodytos, ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą sutartyje nurodytą už ilgalaikį materialųjį turtą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, taikant apskaičiuotų palūkanų ar kitą pagrįstą normą sutarties sudarymo metu. Mokėtinų sumų dabartinės vertės ir sutartyje nurodytos už ilgalaikį materialųjį turtą mokėtinų sumų skirtumas jo apskaičiavimo metu į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą netraukiamas, o pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per sutartyje nustatytą išsimokėjimo laikotarpį. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina lygi finansinio įsipareigojimo amortizuotai savikainai, kurios apskaičiavimas paaikškintas 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.
22. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina negali būti didinama antkainiais, pavyzdžiui, dėl to, kad analogiškas ilgalaikis materialusis turtas rinkoje parduodamas didesne kaina nei faktinė pasigaminimo savikaina, ar dėl kitų priežasčių.
23. Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą, taip pat gautas, bet dar nepradėtas naudoti viešojo sektoriaus subjekto numatomu būdu, nebaigtas statyti ar komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas priskiriami prie ilgalaikio materialiojo turto.

IV SKYRIUS

NEATLYGINTINAI GAUTO ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA

24. Viešojo sektoriaus subjektas gali gauti ilgalaikį materialųjį turtą neatlygintinai arba įsigyti už simbolinį atlygį, t. y. už reikšmingai mažesnę kainą nei ilgalaikio materialiojo turto rinkos vertė. Prie neatlygintinai gauto ilgalaikio materialiojo turto priskiriamas ir viešojo sektoriaus subjektui teisės aktų, reglamentuojančių neatlygintiną ilgalaikio materialiojo turto perleidimą, aukojimą ar dovanojimą, nustatyta tvarka perduotas ir paaukotas ar padovanotas ilgalaikis materialusis turtas.

25. Ilgalaikis materialusis turtas, gautas iš kito viešojo sektoriaus subjekto, kurio vertinimui iki perdavimo buvo taikomas įsigijimo savikainos metodas, apskaitoje registruojamas tokia pačia įsigijimo savikaina, kokia jis buvo užregistruotas perduodančio viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje (ilgalaikį materialųjį turtą perduodantis subjektas turto perdavimo–priėmimo akte turi nurodyti tokią turto įsigijimo savikainą, kuria jis buvo užregistruotas jo apskaitoje, finansavimo šaltinį, iš kurio turtas buvo įsigytas, ir ilgalaikio materialiojo turto grupę, kurioje ilgalaikis materialusis turtas buvo užregistruotas). Perimantis ilgalaikį materialųjį turtą viešojo sektoriaus subjektas taip pat registruoja sukauptą nusidėvėjimo sumą ir nuvertėjimo sumą ilgalaikio materialiojo turto perdavimo dieną. Tokiam ilgalaikiam materialiajam turtui viešojo sektoriaus subjektas turi nustatyti naudingo tarnavimo laiką vadovaudamasis Standarto X skyriaus nuostatomis. Perimto ilgalaikio materialiojo turto balansinė vertė perėmimo momentu taip pat registruojama kaip finansavimo sumos vadovaujantis 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatomis.

26. Ilgalaikio materialiojo turto, gauto iš kito viešojo sektoriaus subjekto, kurio vertinimui iki perdavimo buvo taikomas tikrosios vertės metodas, perėmimo momentu registruojami tokie patys turto vertės duomenys, kokie buvo užregistruoti turtą perduodančio viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje: įsigijimo savikaina, tikrosios vertės pasikeitimo suma, iki tikrosios vertės metodo taikymo pradžios sukaupta nusidėvėjimo ir nuvertėjimo nuostolių suma. Kartu pagal ilgalaikį materialųjį turtą perduodančio viešojo sektoriaus subjekto pateiktą informaciją, vadovaujantis 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatomis, registruojamos finansavimo sumos, taip pat tikrosios vertės rezervas, jei jis buvo užregistruotas ilgalaikį materialųjį turtą perdavusio viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje.

27. Kitais atvejais, negu nurodyta Standarto 25 ir 26 punktuose, arba ne iš viešojo sektoriaus subjekto neatlygintinai gautas arba ne už rinkos vertę perduotas ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas tikrąja verte, kuri gavusio ilgalaikį materialųjį turtą viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje laikoma ilgalaikio materialiojo turto vieneto įsigijimo savikaina ir kuri:

27.1. kai rinkoje prekiaujama tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu, – nustatoma pagal Standarto 28 punkto nuostatas;

27.2. kai rinkoje neprekiuojama tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu, – prilyginama išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ir parengimu naudoti, sumai, išskyrus Standarto 27.3–27.5 papunkčiuose nurodytus atvejus;

27.3. kai rinkoje neprekiuojama tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu ir nepatiriama jokių su to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ir paruošimu naudoti susijusių išlaidų, – nenustatoma, išskyrus Standarto 27.4 ir 27.5 papunkčiuose nurodytus atvejus. Šio ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina yra lygi nuliui, o informacija apie tokį ilgalaikį materialųjį turtą kaupiama nebalansinėse sąskaitose (kontrolės tikslais);

27.4. kai rinkoje neprekiuojama tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu ir nepatiriama jokių su to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ir parengimu naudoti susijusių išlaidų, bet tas ilgalaikis materialusis turtas arba į jį panašių techninių parametrų ir būklės ilgalaikis materialusis turtas užregistruotas Nekilnojamojo turto registre, – nustatoma remiantis vidutine rinkos verte, kuri nustatoma vadovaujantis Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo masinio vertinimo duomenimis;

27.5. kai tokiu pačiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu neprekiuojama ir nepatiriama jokių su to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ir parengimu naudoti susijusių išlaidų, bet tas ilgalaikis materialusis turtas priskiriamas nekilnojamosioms, kilnojamosioms kultūros arba kitoms vertybėms, – nustatoma pagal Standarto 64–66 punktus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

28. Neatlygintinai arba už simbolinį mokestį gauto ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė, kai tokiu arba panašiu ilgalaikiu materialiuoju turtu prekiaujama rinkoje, gali būti nustatoma remiantis nepriklausomo turto arba verslo vertintojo parengta turto vertinimo ataskaita, kurioje nurodyta tikroji šio viešojo sektoriaus subjekto ilgalaikio materialiojo turto vertė, arba, jei toks vertinimas neatliktas, paties viešojo sektoriaus subjekto atliktu vertinimu. Kai gauto ilgalaikio materialiojo turto vertę nustato pats viešojo sektoriaus subjektas, ji turi būti pagrįsta atsakingo asmens parengta pažyma, kurioje tikroji vertė nustatyta lyginant ją su bent 3 tokio paties ar panašaus ilgalaikio materialiojo turto vienetų kainomis arba vertėmis, parenkamomis remiantis bent vienu iš šių informacijos šaltinių:

28.1. komerciniais ar kitais pasiūlymais, gautais iš kelių tiekėjų, kuriais patvirtinama, už kiek rinkoje galima įsigyti tokį patį ar panašų ilgalaikį materialųjį turtą;

28.2. žiniasklaidoje ar kitose informavimo priemonėse skelbiama tokio paties ar panašaus ilgalaikio materialiojo turto kaina;

28.3. aukcionų ar kitų viešųjų pardavimų skelbiama tokio paties ar panašaus ilgalaikio materialiojo turto kaina;

28.4. tiekėjų viešai skelbiama tokio paties ar panašaus ilgalaikio materialiojo turto kaina;

28.5. skelbiamose nepriklausomų turto arba verslo vertintojų parengtose turto vertinimo ataskaitose, jei jos ne senesnės nei 6 mėnesiai, nurodyta panašaus ilgalaikio materialiojo turto vertė ir pan.

29. Standarto 27 punkte nurodytu atveju faktiškai sumokėtos arba mokėtinos sumos ir tikrosios ilgalaikio materialiojo turto vertės įsigijimo dieną skirtumas, jei ilgalaikis materialusis turtas įsigytas už simbolinį atlygį, arba visa tikroji ilgalaikio materialiojo turto vertė įsigijimo dieną, jei ilgalaikis materialusis turtas gautas neatlygintinai, apskaitoje registruojami kaip finansavimo sumos vadovaujantis 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatomis. Tokiam ilgalaikiam materialiajam turtui viešojo sektoriaus subjektas turi nustatyti naudingo tarnavimo laiką vadovaudamasis Standarto X skyriaus nuostatomis.

V SKYRIUS TURTO MAINAI

30. Ilgalaikio materialiojo turto mainų sandoris gali būti sudaromas tik tada, jei turto valdymą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka ilgalaikio materialiojo turto valdytojams suteikta teisė mainyti turtą. Laikantis turinio viršenybės prieš formą principo, Standarto 31–33 punktai turi būti taikomi ir sandoriams, kurių ekonominė prasmė ir turinys atitinka ilgalaikio materialiojo turto mainus.

31. Kai ilgalaikis materialusis turtas įsigijamas mainais už jį perduodant nepanašios paskirties ilgalaikį materialųjį turtą ar kitą turtą, mainais gauto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina yra lygi mainais atiduoto turto tikrajai vertei perdavimo metu, pakoreguotai gauta ar sumokėta pinigų ar pinigų ekvivalentų suma. Atiduoto turto tikrosios vertės ir jo likutinės vertės skirtumas mainų dieną apskaitoje registruojamas kaip pelnas (nuostoliai) iš turto pardavimo ir rodomas veiklos rezultatų ataskaitoje. Jei mainais atiduoto turto tikroji vertė negali būti patikimai įvertinta, naujo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina prilyginama mainais atiduoto turto balansinei vertei.

32. Kai ilgalaikis materialusis turtas įsigijamas mainais į panašų turtą, atliekantį panašias funkcijas tokioje pačioje veikloje ir turintį panašią tikrąją vertę, arba į panašaus turto dalį, tokiu atveju pelnas ar nuostoliai iš turto mainų neatsiranda, o naujo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina prilyginama mainais atiduoto turto balansinei vertei. Jei mainais atiduodamo turto tikroji

vertė yra mažesnė už jo balansinę vertę, pirmiausia turtą atiduodantis viešojo sektoriaus subjektas registruoja atiduodamo turto nuvertėjimą, o tada gautą ilgalaikį materialųjį turtą įtraukia į apskaitą atiduoto turto balansine verte, apskaičiuota atėmus užregistruotą turto nuvertėjimo sumą.

33. Jeigu keičiantis turtu naudojami pinigai, laikoma, kad mainomas turtas nėra panašios vertės, todėl turi būti taikomos Standarto 31 punkto nuostatos.

VI SKYRIUS

VĖLESNĖS SU ILGALAIKIU MATERIALIUOJU TURTU SUSIJUSIOS IŠLAIDOS IR JŲ APSKAITA

34. Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos prie to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo padarytos, sąnaudų, jeigu jos nepriskiriamos prie pagamintų atsargų ar kito ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainos.

35. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo, remonto ir panašių atliktų darbų išlaidų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų teikiamo rezultato:

35.1. Esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo išlaidos apskaitoje registruojamos didinant atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą. Prie statinio esminio pagerinimo darbų priskirtini ne tik statinio rekonstrukcijos ir kapitalinio remonto darbai, bet ir tie paprastojo remonto darbai, kurie skirti statiniui atnaujinti (modernizuoti):

35.1.1. statinio ar jo dalių apšiltinimas, statinio fasadų, stogo dangos ar apdailos keitimas, balkonų, lodžijų įstiklinimas, fasado elementų (langų, lauko durų, balkonų, lodžijų) pakeitimas;

35.1.2. viso statinio bendrųjų inžinerinių sistemų (vandentiekio, nuotekų šalinimo, šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo, dujų, elektros, nuotolinio ryšio (telekomunikacijų), gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo, pranešimo apie jį ir gesinimo, dūmų, šiukšlių šalinimo, žmonėms skirtų liftų, procesų valdymo, automatizavimo, signalizacijos ir kitos sistemos), užtikrinančių statinio (visų statinio patalpų) funkcionavimą ir tenkinančių jo naudotojų poreikius, įrengimas ar keitimas;

35.1.3. iš atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo ir pan.) gaunamos energijos įrangos įrengimas;

35.1.4. ir kiti panašūs darbai.

35.2. Jeigu atlikti darbai nėra esminis ilgalaikio materialiojo turto pagerinimas, tokios išlaidos nurašomos į sąnaudas tą ataskaitinį laikotarpį, kai padarytos.

36. Jeigu atlikus esminį ilgalaikio materialiojo turto pagerinimą buvo prailgintas naudingo tarnavimo laikas, šio ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė po esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo turi būti nudėvėta per iš naujo nustatytą naudingo tarnavimo laiką. Nusidėvėjimo skaičiavimas tikslinamas nuo kito mėnesio, kurį esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo darbai buvo baigti ir nustatytas naujas naudingo tarnavimo laikas, pirmos dienos.

37. Jei atlikus esminį ilgalaikio materialiojo turto pagerinimą naudingo tarnavimo laikas nebuvo prailgintas, šio ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė po esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo turi būti nudėvėta per likusį naudingo tarnavimo laiką.

38. Atliktų žemės gerinimo darbų (žemės sklypo melioravimo darbų, akmenų rinkimo, šienavimo ir pan.) išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos padaromos.

39. Kilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių konservavimo ir restauravimo bei nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkomųjų paveldosaugos darbų ir tvarkomųjų statybos darbų išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos padaromos.

40. Jei viešojo sektoriaus subjektas, siekdamas įgyvendinti viešąjį interesą, atlieka ilgalaikio materialiojo turto, kurio nevaldo, kuriuo nesinaudoja (nesinuomoja ar kitaip nesinaudoja) ir nedisponuoja, esminio pagerinimo darbus, išlaidas šiems darbams atlikti pripažįsta sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos padaromos.

VII SKYRIUS

IŠNUOMOTO IR IŠSINUOMOTO (GAUTO PANAUDAI) ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO VĖLESNĖS IŠLAIDOS

41. Išsinuomoto (gauto panaudai) nekilnojamojo turto eksploatavimo ir paprastojo remonto išlaidos (jei jų nekompensuoja nuomotojas (panaudos davėjas)) pripažįstamos nuomininko (panaudos gavėjo) veiklos sąnaudomis, jeigu jos nepriskiriamos pagamintų atsargų ar kito ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainai.

42. Jei nekilnojamojo turto nuomotojas (panaudos davėjas) nekompensuoja nuomininko (panaudos gavėjo) padarytų esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo išlaidų, šias išlaidas nuomininkas (panaudos gavėjas) registruoja taip:

42.1. Jei atlikti esminio pagerinimo darbai yra tokie, dėl kurių Nekilnojamojo turto kadastre įrašyti statinių kadastro duomenys pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymą turi būti keičiami, jų verte registruoja finansavimo sąnaudas arba finansavimo sumų perdavimą, kaip nustatyta 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“.

42.2. Kitais atvejais, negu nustatyta Standarto 42.1 papunktyje, pavyzdžiui, kai atlikti tam tikrų patalpų esminio pagerinimo darbai, kurie nepagerina viso pastato ar statinio funkcijų apimtį arba reikšmingai nepailgina viso pastato ar statinio nustatyto naudingo tarnavimo laiko ir (arba) nepagerina jo naudingųjų savybių ir kurie būtini siekiant pritaikyti patalpas naudoti savo veikloje, tokių esminio pagerinimo darbų išlaidas registruoja kaip kito ilgalaikio turto vienetą ir pripažįsta jas sąnaudomis proporcingai per likusį nuomos (panaudos) laikotarpį.

43. Jei nuomotojas sutinka kompensuoti padarytas eksploatacijos išlaidas ir (arba) atlikto esminio ilgalaikio materialiojo turto pagerinimo arba paprastojo remonto darbų vertę arba atitinkama suma sumažinti nuomos mokestį, šia suma nuomininkas remonto išlaidas apskaitoje registruoja kaip gautiną sumą iš nuomotojo. Nuomotojas remonto išlaidas apskaitoje registruoja pagal Standarto 34–39 punktus.

VIII SKYRIUS

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO VERTINIMAS PO PIRMINIO PRIPAŽINIMO

44. Po pirminio pripažinimo ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę, kilnojamąsias kultūros vertybes, nekilnojamąsias kultūros vertybes ir kitas vertybes, finansinėse ataskaitose rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimo sumą ir turto nuvertėjimo sumą (taikomas įsigijimo savikainos metodas).

45. Žemė, kilnojamosios kultūros vertybės, nekilnojamosios kultūros vertybės ir kitos vertybės po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose rodomos tikrąja verte (taikomas tikrosios vertės metodas).

46. Jei pagal Standarto nuostatas ilgalaikio materialiojo turto įvertinti neįmanoma, atskirų grupių turto vienetų vertinimo metodikas viešojo sektoriaus subjektams gali parengti institucijos, kurioms pavesta įgyvendinti valstybės politiką atitinkamose valdymo srityse.

47. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti riboto ir neriboto naudojimo laiko. Neriboto naudojimo laiko turto, bibliotekų fondų ir knygų nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Neriboto naudojimo laiko turto pavyzdžiai: žemė, kilnojamosios kultūros vertybės, nekilnojamosios kultūros vertybės ir kitos vertybės.

IX SKYRIUS

ĮSIGIJIMO SAVIKAINOS METODAS

48. Nudėvimoji vertė turi būti nuosekliai paskirstoma per visą ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką. Konkretaus ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmos dienos, kai ilgalaikis materialusis turtas pradedamas

naudoti viešojo sektoriaus subjekto numatomu būdu. Nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio pirmos dienos, kai naudojamo ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai ilgalaikis materialusis turtas perleidžiamas, nurašomas, perkeliamas į atsargas arba kai apskaičiuojama ir užregistruojama to turto vieneto nuvertėjimo suma lygi skirtumui tarp jo likutinės vertės ir likvidacinės vertės.

49. Viešojo sektoriaus subjekto veikloje nebenaudojamo (pavyzdžiui, pripažinto nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti) ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas neskaičiuojamas nuo kito mėnesio, kai ilgalaikis materialusis turtas nebenaudojamas, pirmos dienos. Ši nuostata netaikoma laikinai nenaudojamam ilgalaikiam materialiajam turtui.

50. Taikomi šie nusidėvėjimo skaičiavimo metodai:

50.1. tiesiogiai proporcingas (tiesinis);

50.2. produkcijos vienetų.

51. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo skaičiavimo metodą, ilgalaikio turto vieneto metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$N = (V_1 - V_2) / T$, kur:

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V_1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina;

V_2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas (metais).

52. Jei ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudojimo metu buvo padidinta įsigijimo savikaina arba pakeistas naudingo tarnavimo laikas, metinė nusidėvėjimo suma po šių pakeitimų apskaičiuojama pagal formulę:

$N = (V_3 - V_2) / T_1$, kur:

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V_3 – likutinė vertė po pakeitimų;

V_2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T_1 – naudingo tarnavimo laikas (metais) po pakeitimų.

53. Taikant produkcijos vienetų metodą ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimo suma, tenkanti pagamintam produkcijos (paslaugų) kiekiui, apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V_1 - V_2) \times P}{P_{\max}}$$
, kur

N – nusidėvėjimo suma, tenkanti pagamintai produkcijai (suteiktoms paslaugoms);

V_1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina;

V_2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

P – per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekis;

$P_{\max}$ – maksimalus ilgalaikio materialiojo turto vienetu galimos pagaminti produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekis.

54. Jei buvo pripažintas ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimas, nusidėvėjimo suma nuo kito mėnesio pirmos dienos turi būti sumažinta tam laikotarpiui tenkančia nuvertėjimo dalimi, kuri buvo apskaičiuota, paskirstant nuvertėjimo sumą per likusį ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, kaip nustatyta 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

55. Kiekvieną mėnesį nusidėvėjimo suma turi būti pripažįstama nusidėvėjimo sąnaudomis, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.

56. Ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę nustato pats viešojo sektoriaus subjektas, atsižvelgdamas į turto tikrąją vertę jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

X SKYRIUS

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NAUDINGO TARNAVIMO LAIKAS

57. Viešojo sektoriaus subjektas kiekvienam riboto naudojimo laiko ilgalaikio materialiojo turto vienetui turi nustatyti naudingo tarnavimo laiką. Panašaus pobūdžio ir naudojimo viešojo sektoriaus subjekto veikloje turto vienetams turi būti nustatytas toks pats naudingo

tarnavimo laikas.

58. Nustatant ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, turi būti atsižvelgiama į:

58.1. numatomą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo trukmę ir intensyvumą viešojo sektoriaus subjekto veikloje;

58.2. tipinį naudojant šį ilgalaikio materialiojo turtą gaunamų produktų gyvavimo ciklą ir informaciją apie panašaus ilgalaikio materialiojo turto, kurį naudojant atliekamos panašios funkcijos, naudingo tarnavimo laiką;

58.3. techninį, technologinį arba kitokį senėjimą (technologines ir kitas įtaką ilgalaikio materialiojo turto naudingumui turinčias aplinkybes);

58.4. ilgalaikio materialiojo turto priežiūros išlaidų, reikalingų, kad šis ilgalaikis materialusis turtas teiktų ekonominės naudos ateityje, lygį, taip pat viešojo sektoriaus subjekto gebėjimą ir ketinimą siekti šio lygio;

58.5. laikotarpį, kuriuo numatoma naudoti ilgalaikį materialųjį turtą, ir kitus teisinius arba panašius ilgalaikio materialiojo turto naudojimo apribojimus, pavyzdžiui, finansinės nuomos (lizingo) sutarčių pabaigos dienas, kai laikotarpio pabaigoje nuosavybės teisė neperduodama;

58.6. tai, ar ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas priklauso nuo kito šio viešojo sektoriaus subjekto naudojamo turto naudingo tarnavimo laiko.

59. Jeigu nepavyksta objektyviai nustatyti ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiko, turi būti taikomi Standarto 4 priede nustatyti nusidėvėjimo ekonominiai normatyvai.

60. Gali būti tiek ekonominių, tiek teisinių veiksnių, kurie turi įtakos ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikui. Ekonominiai veiksniai turi įtakos laikotarpiui, per kurį viešojo sektoriaus subjektas, naudodamas ilgalaikį materialųjį turtą, gaus ekonominės naudos ateityje. Teisiniai veiksniai gali turėti įtakos laikotarpiui, per kurį viešojo sektoriaus subjektas galės šią naudą kontroliuoti, trukmei. Ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas yra tas ekonominių ar teisinių veiksnių nulemtas laikotarpis, kuris yra trumpesnis.

61. Naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė turi būti peržiūrimi ir, jei reikia, patikslinami kiekvienų finansinių metų pabaigoje, atsižvelgiant į pasikeitusias vidaus ir išorės aplinkybes.

XI SKYRIUS TIKROSIOS VERTĖS METODAS

62. Ilgalaikio materialiojo turto vienetai, kurių apskaitai taikomas tikrosios vertės metodas, pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojami įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, o po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose rodomi tikrąja verte. Tokio ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

63. Žemės tikroji vertė nustatoma vadovaujantis Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo masinio vertinimo duomenimis, panaudojant žemės verčių žemėlapi, išskyrus:

63.1. kai nustatoma nesuformuotos ir Nekilnojamojo turto registre neįregistruotos laisvos valstybinės žemės (toliau – laisva valstybinė žemė) vertė, kuri apskaičiuojama savivaldybės teritorijoje esančios laisvos valstybinės žemės plotą padauginus iš subjekto patikėjimo teise valdomų valstybinės žemės sklypų toje savivaldybės teritorijoje vidutinės 1 hektaro rinkos vertės, apskaičiuotos pagal Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo masinio vertinimo duomenis;

63.2. kai viešojo sektoriaus subjektas turi kitų patikimų duomenų žemės tikrajai vertei nustatyti, pavyzdžiui, nepriklausomų turto arba verslo vertintojų nustatytą tam tikro žemės ploto rinkos vertę.

64. Nekilnojamųjų kultūros vertybių tikroji vertė nustatoma remiantis:

64.1. jeigu buvo atliktas ilgalaikio materialiojo turto vertinimas, – nepriklausomų turto arba verslo vertintojų nustatyta rinkos verte, kuri nustatyta ne seniau kaip prieš 3 metus, išskyrus atvejus, kai Standarto 64.2 papunktyje nurodytu būdu nustatyta vertė didesnė;

64.2. vidutine rinkos verte, kuri nustatoma vadovaujantis Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo masinio vertinimo duomenimis;

64.3. įsigijimo savikaina, jei ji gali būti patikimai nustatyta.

65. Kilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių tikroji vertė nustatoma remiantis:

65.1. jeigu buvo atliktas ilgalaikio materialiojo turto vertinimas, – nepriklausomų turto arba verslo vertintojų nustatyta rinkos verte, kuri nustatyta ne seniau kaip prieš 3 metus;

65.2. institucijų, kurioms pavesta įgyvendinti valstybės politiką atitinkamose valdymo srityse, patvirtintomis tam tikrų grupių ilgalaikio materialiojo turto vienetų vertinimo metodikomis;

65.3. viešojo sektoriaus subjekto paties atlikto vertinimo metu, kaip nurodyta Standarto 28 punkte nustatyta verte (jei įsigijimo savikaina yra lygi nuliui arba negali būti patikimai nustatyta);

65.4. įsigijimo savikaina, jei ji gali būti patikimai nustatyta.

66. Nustatant nekilnojamųjų kultūros vertybių, kilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių tikrąją vertę pagal Standarto 64 ir 65 punktuose nurodytus būdus, prioritetas teikiamas eilės tvarka nurodytam būdui.

67. Viešojo sektoriaus subjektas patikslina ilgalaikio materialiojo turto tikrąją vertę ne rečiau kaip kas 5 metus, išskyrus šiuos atvejus, kai turto tikroji vertė turi būti koreguojama per ataskaitinį laikotarpį:

67.1. viešojo sektoriaus subjektui gavus naujos informacijos, kuria vadovaujantis tikrosios vertės pasikeitimas yra reikšmingas;

67.2. atsiradus naujų aplinkybių (pavyzdžiui, atlikus ilgalaikio materialiojo turto esminio pagerinimo darbus, pasikeitus ilgalaikio materialiojo turto naudojimo paskirčiai, apimčiai ir pan.).

68. Registruojant ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės pokytį (padidėjimą ir sumažėjimą) pagal atskirą ilgalaikio materialiojo turto vienetą turto sąskaitose, tikrosios vertės rezervo sąskaitoje šie pokyčiai sumuojami pagal ilgalaikio materialiojo turto grupę. Tikrosios vertės sumažėjimo sumos dalis, viršijanti tam tikros ilgalaikio materialiojo turto grupės turtui tikrosios vertės rezervo sąskaitoje užregistruotą sumą, pripažįstama ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo sąnaudomis. Nepriklausomai nuo ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės sumažėjimo sumos, visa suma rodoma Standarto 2 priede tikrosios vertės pokyčių straipsniuose.

XII SKYRIUS

NUOSTOLIAI DĖL ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO

69. Sudarydamas finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektas turi nustatyti, ar ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, nuvertėjimo požymių, vadovaudamasis 22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ nuostatomis. Jeigu tokių požymių yra, viešojo sektoriaus subjektas turi nustatyti šio ilgalaikio materialiojo turto atsiperkamąją vertę, palyginti ją su ilgalaikio materialiojo turto balansine verte ir apskaitoje registruoti ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo nuostolius vadovaudamasis 22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ nuostatomis.

XIII SKYRIUS

NURAŠYMAS, PERLEIDIMAS IR PERGRUPAVIMAS

70. Ilgalaikis materialusis turtas turi būti nurašomas iš apskaitos, kai:

70.1. jis perleidžiamas;

70.2. Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių turto pripažinimą nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti, nustatyta tvarka pripažintas nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių ilgalaikis materialusis turtas likviduojamas;

70.3. jis prarandamas dėl vagysčių, stichinių nelaimių ar kitų priežasčių.

71. Viešojo sektoriaus subjektas gali perleisti ilgalaikį materialųjį turtą jį parduodamas, išnuomodamas finansinės nuomos (lizingo) būdu, mainydamas į kitą turtą ir kitais leidžiamais būdais ir atvejais. Nustatydamas pajamų ar sąnaudų, atsiradusių dėl ilgalaikio materialiojo turto perleidimo, sumą ir laikotarpį, kurį šios pajamos ar sąnaudos turi būti įtrauktos į apskaitą ir

rodomos finansinėse ataskaitose, viešojo sektoriaus subjektas vadovaujasi 10-uoju VSAFAS „Kitos pajamos“.

72. Nurašius nereikalingą ar netinkamą (negalimą) naudoti ilgalaikį materialųjį turtą, pripažįstamos veiklos, kurioje ilgalaikis materialusis turtas buvo naudojamas, sąnaudos, lygios šio turto balansinei vertei.

73. Viešojo sektoriaus subjekto įsigytas perduoti neatlygintinai naujas ilgalaikis materialusis turtas registruojamas ilgalaikio materialiojo turto klasės sąskaitose, kaip ir įsigytas naudoti savo veikloje, ir laikomas jose iki perdavimo.

74. Viešojo sektoriaus subjekto veikloje nebenaudojamas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, kurį priimtas sprendimas parduoti, perkeliamas į atsargas sprendimo priėmimo dieną. Ilgalaikis materialusis turtas į atsargas perkeliamas nurodant to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą, sukauptas nusidėvėjimo ir nuvertėjimo sumas.

Tokio turto įvertinimui ir rodymui finansinėse ataskaitose po perkėlimo į atsargas momento taikomos 8-ojo VSAFAS „Atsargos“ nuostatos. Ilgalaikio materialiojo turto pardavimo rezultatas (pelnas arba nuostoliai) rodomas vadovaujantis 10-uoju VSAFAS „Kitos pajamos“. Ilgalaikio materialiojo turto pardavimas apskaitoje registruojamas nurašant turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, visas to ilgalaikio materialiojo turto vertės pokyčių sumas ir sukaupą to ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumą. Veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Kitos veiklos rezultatas“ rodomas ilgalaikio materialiojo turto pardavimo rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš uždirbtų pajamų atimant parduoto ilgalaikio materialiojo turto balansinę vertę.

75. Viešojo sektoriaus subjektas, gaunantis ilgalaikį materialųjį turtą iš kito viešojo sektoriaus subjekto neatlygintinai, apskaitoje turi jį registruoti toje pačioje ilgalaikio materialiojo turto grupėje, kurioje šis ilgalaikis materialusis turtas buvo registruotas perdavėjo finansinėje apskaitoje, ir tik po to jį pergrupuoti, jei reikia.

76. Nurašant tikrąją vertę vertinamą turtą, tikrosios vertės rezervo dalis, susijusi su šiuo ilgalaikiu materialiuoju turtu, turi būti perkeliama į einamųjų metų perviršio ar deficito sąskaitą.

XIV SKYRIUS ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO GRUPĖS

77. Ilgalaikio materialiojo turto grupę sudaro viešojo sektoriaus subjekto veikloje naudojamas panašaus pobūdžio ir pagal atliekamas funkcijas panašus ilgalaikis materialusis turtas. Ilgalaikio materialiojo turto grupė rodoma atskirame finansinės būklės ataskaitos straipsnyje.

78. Viešojo sektoriaus subjektas ilgalaikį materialųjį turtą skirsto į šias smulkesnes grupes:

78.1. žemė:

78.1.1. laisva valstybinė žemė;

78.1.2. sklypai – valstybinė žemė;

78.1.3. sklypai – savivaldybių žemė;

78.2. pastatai – gyvenamieji, gamybiniai, administraciniai ir kiti pastatai, išskyrus nekilnojamasias kultūros vertybes;

78.3. infrastruktūros statiniai – keliai, tiltai, viadukai, tuneliai, komunikacijos tinklai, kanalizacijos sistemos, vandens, šilumos, elektros energijos tiekimo sistemos;

78.4. kiti statiniai, išskyrus Standarto 78.2, 78.3 ir 78.5 papunkčiuose nurodytą ilgalaikį materialųjį turtą;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [1K-252](#), 2022-07-08, paskelbta TAR 2022-07-08, i. k. 2022-15008

78.5. nekilnojamosios kultūros vertybės;

78.6. mašinos ir įrenginiai – gamybos mašinos ir įrenginiai, ginkluotė ir karinė technika, medicinos įranga ir kitas panašus ilgalaikis materialusis turtas;

78.7. transporto priemonės – lengvieji ir krovininiai automobiliai, autobusai ir kitos motorinės transporto priemonės, kurių privaloma teisinė registracija ir kurie skirti žmonėms ir kroviniams pervežti;

78.8. kilnojamosios kultūros vertybės;

78.9. baldai ir biuro įranga – baldai, kompiuterinė ir kita biuro įranga: organizacinė technika, inventorius ir kitas panašus ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus kilnojamasias kultūros vertybes;

78.10. kitos vertybės – brangakmeniai ir brangieji metalai (pavyzdžiui, deimantai, nepiniginis auksas, platina, sidabras ir pan.), kilnojamosioms kultūros vertybėms nepriskiriami antikvariniai ir kiti meno dirbiniai, vertingos kolekcijos ir juvelyriniai dirbiniai, pagaminti iš brangakmenių ir tauriųjų metalų;

78.11. kitas ilgalaikis materialusis turtas – įvairus kitas ilgalaikis materialusis turtas, atitinkantis Standarte nurodytus ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus ir nepriskirtas prie kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių (pavyzdžiui, bibliotekų fondai, scenos meno priemonės ir pan., jeigu jie nepriskirti prie kilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių);

78.12. nebaigta statyba ir išankstiniai apmokėjimai – visos projektavimo, statybos, konservavimo, montavimo ir kitos panašios išlaidos, padarytos, iki ilgalaikio materialiojo turto vienetas bus paruoštas naudoti, kaip yra numatęs viešojo sektoriaus subjektas, ir išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą, kurio apskaitai taikomas Standartas, iki šis ilgalaikis materialusis turtas bus gautas ir paruoštas naudoti.

XV SKYRIUS

INFORMACIJOS PATEIKIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

79. Viešojo sektoriaus subjekto aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija apie ilgalaikio materialiojo turto apskaitos politiką ir jos keitimą, taip pat kiekvienos ilgalaikio materialiojo turto grupės, jei viešojo sektoriaus subjektas turi tos grupės ilgalaikio materialiojo turto, naudingo tarnavimo laiką.

80. Viešojo sektoriaus subjektas aiškinamajame rašte taip pat turi pateikti informaciją apie ilgalaikio materialiojo turto balansinės vertės pagal ilgalaikio materialiojo turto grupes pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį ir kitą nurodytą informaciją pagal Standarto 1 ir 2 prieduose nustatytas formas. Viešojo sektoriaus subjektai informaciją apie ilgalaikį materialųjį turtą, perduotą centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoji patikėjimo teise valdyti ir priežiūros paslaugoms teikti, pateikia Standarto 1 ir 2 prieduose nustatytų formų 3.2 papunktyje, apie ilgalaikį materialųjį turtą, perduotą centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoji parduoti, – šių formų 3.3 papunktyje, o apie ilgalaikį materialųjį turtą, perduotą centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoji atnaujinti, – šių formų 4 punkte. Viešojo sektoriaus subjektai, kurių apskaitoje nėra turto nuvertėjimo, gali nepildyti Standarto 1 ir 2 prieduose nustatytų formų 14–21 punktų, o tie viešojo sektoriaus subjektai, kurių apskaitoje nėra ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo tikrąja verte, gali nepildyti Standarto 2 priede nustatytos formos.

81. Aiškinamajame rašte viešojo sektoriaus subjektas taip pat privalo pateikti:

81.1. sutarčių, pasirašytų dėl ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ateityje, bendrą vertę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną;

81.2. ilgalaikio materialiojo turto pergrupavimo iš vienos turto grupės į kitą (išskyrus perkėlimą iš nebaigtos statybos ir išankstinių apmokėjimų grupės) priežastis, išskyrus aukštesniojo lygio aiškinamąjį raštą;

81.3. ilgalaikio materialiojo turto grupėms taikomi nusidėvėjimo normatyvai nuo mažiausio iki didžiausio (metais).

82. Viešojo sektoriaus subjektas aiškinamajame rašte taip pat turi pateikti informaciją apie valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomo ilgalaikio materialiojo turto balansinės vertės praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pasikeitimą pagal Standarto 3 priede nustatytą formą, kurią pildo savivaldybių administracijos.

XVI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

83. Viešojo sektoriaus subjektas, prieš taikydamas Standartą pirmą kartą, inventorizuoja turimus ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ilgalaikio materialiojo turto vienetams ir perėjimo prie VSAFAS dieną įvertina juos pagal Standarto reikalavimus.

84. Standarto 15 punktas taikomas nuo perėjimo prie VSAFAS dienos registruojamiems bibliotekų fondų vienetams, t. y. bibliotekų fondų vienetai perėjimo prie VSAFAS dieną registruojami tokio sukomplektavimo, kokio buvo iki perėjimo prie VSAFAS dienos.

85. Jei perėjimo prie VSAFAS dieną vertinant ilgalaikio materialiojo turto vienetams trūksta duomenų ir dėl to ilgalaikio materialiojo turto vienetų neįmanoma įvertinti pagal Standarto reikalavimus, tie ilgalaikio materialiojo turto vienetai, kurie pagal Standarto nuostatas po pirminio pripažinimo vertinami taikant įsigijimo savikainos metodą, apskaitoje registruojami tikrąja verte, kaip nustatyta Standarto 27 punkte, o tie turto vienetai, kurie pagal Standarto nuostatas po pirminio pripažinimo vertinami taikant tikrosios vertės metodą, – tikrąja verte, kaip nustatyta Standarto 63–65 punktuose.

86. Ilgalaikio materialiojo turto vienetai, neatitinkantys Standarte nustatytų ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijų, pergrupuojami arba nurašomi laikantis Standarto ir kitų VSAFAS reikalavimų, o informacija apie tai pateikiama aiškinamajame rašte.

87. Pirmą kartą taikydamas Standartą, viešojo sektoriaus subjektas aiškinamajame rašte turi nurodyti ilgalaikio materialiojo turto, kuris neatitiko Standarte nurodytų pripažinimo kriterijų ir todėl buvo nurašytas perėjimo prie VSAFAS dieną, likutinę vertę ir ilgalaikio materialiojo turto, kuris buvo pirmą kartą užregistruotas vertine išraiška apskaitoje tik pritaikius Standartą, vertę, vadovaudamasis Standarto 83 punkto nuostatomis.

88. Pirmą kartą registruodamas ilgalaikį materialųjį turtą pagal VSAFAS reikalavimus, viešojo sektoriaus subjektas gali suteikti jam naujus inventoriaus numerius.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1K-466](#), 2009-12-22, *Žin.*, 2010, Nr. 1-44 (2010-01-05), i. k. 1092050ISAK001K-466

Nr. [1K-217](#), 2022-06-14, paskelbta TAR 2022-06-14, i. k. 2022-12751

**(Informacijos apie ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo įsigijimo
savikaina, balansinės vertės pasikeitimą forma)**

**INFORMACIJA APIE ILGALAIKIO
MATERIALIOJO TURTO, VERTINAMO ĮSIGIJIMO
SAVIKAINA, BALANSINĖS VERTĖS PASIKEITIMĄ**

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastatai	Infrastruktūros statiniai	Kiti statiniai	Mašinos ir įrenginiai	Transporto priemonės
1	2	3	4	5	6	7
1.	Įsigijimo ar pasigaminimo savikaina ataskaitinio laikotarpio pradžioje					
2.	Įsigijimai per ataskaitinį laikotarpį (2.1 + 2.2 + 2.3 + 2.4)					
2.1.	pirkto turto (išskyrus nurodytą 2.3 ir 2.4 papunkčiuose) įsigijimo savikaina					
2.2.	neatlygintinai gauto turto įsigijimo savikaina					
2.3.	pagal finansinės nuomos (lizingo) požymius atitinkančias sutartis įsigyto turto įsigijimo savikaina					
2.4.	turtas, dėl kurio sudarytos valdžios ir privataus sektorių partnerystės sutartys					
3.	Parduoto, perduoto ir nurašyto turto suma per ataskaitinį laikotarpį (3.1 + 3.2 + 3.3)					
3.1.	parduoto					
3.2.	perduoto					
3.3.	nurašyto					
4.	Pergrupavimai (+ / -)					
5.	Kiti pokyčiai					
6.	Įsigijimo ar pasigaminimo savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (1 + 2 - 3 + / - 4 + / - 5)					
6.1.	Iš jos: turto, kuris yra visiškai nudėvėtas, tačiau vis dar naudojamas viešojo sektoriaus subjekto veikloje, įsigijimo arba pasigaminimo savikaina					
7.	Sukaupta nusidėvėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje					
8.	Neatlygintinai gauto turto sukaupta nusidėvėjimo suma					
9.	Apskaičiuota nusidėvėjimo suma per ataskaitinį laikotarpį					
10.	Sukaupta parduoto, perduoto ir nurašyto turto nusidėvėjimo suma (10.1 + 10.2 + 10.3)					
10.1.	parduoto					
10.2.	perduoto					
10.3.	nurašyto					
11.	Pergrupavimai (+ / -)					
12.	Kiti pokyčiai					
13.	Sukaupta nusidėvėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (7 + 8 + 9 - 10 + / - 11 + / - 12)					
14.	Nuvertėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje					
15.	Neatlygintinai gauto turto sukaupta nuvertėjimo suma					
16.	Apskaičiuota nuvertėjimo suma per ataskaitinį laikotarpį					
17.	Panaikinta nuvertėjimo suma per ataskaitinį laikotarpį					

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastatai	Infrastruktūros statiniai	Kiti statiniai	Mašinos ir įrenginiai	Transporto priemonės
18.	Sukaupta parduoto, perduoto ir nurašyto turto nuvertėjimo suma (18.1 + 18.2 + 18.3)					
18.1.	parduoto					
18.2.	perduoto					
18.3.	nurašyto					
19.	Pergrupavimai (+ / -)					
20.	Kiti pokyčiai					
21.	Nuvertėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (14 + 15 + 16 – 17 – 18 + / – 19 + / – 20)					
22.	Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (6 – 13 – 21)					
22.1.	Iš jos: pagal finansinės nuomos (lizingo) požymius atitinkančias sutartis įsigyto turto, kurio finansinės nuomos (lizingo) sutarties laikotarpis nėra pasibaigęs, likutinė vertė					
22.2.	turto, dėl kurio sudarytos valdžios ir privataus sektorių partnerystės sutartys, likutinė vertė					
22.3.	turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, likutinė vertė					
22.4.	nebenaudojamo viešojo sektoriaus subjekto veikloje turto likutinė vertė					
22.5.	laikiniai nenaudojamo viešojo sektoriaus subjekto veikloje turto likutinė vertė					
22.6.	pastatų, kurie nenaudojami įprastoje veikloje, bet yra laikomi vien tik pajamoms iš nuomos gauti, likutinė vertė					
23.	Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje (1 – 7 – 14)					
23.1.	Iš jos: pagal finansinės nuomos (lizingo) požymius atitinkančias sutartis įsigyto turto, kurio finansinės nuomos (lizingo) sutarties laikotarpis nėra pasibaigęs, likutinė vertė					
23.2.	turto, dėl kurio sudarytos valdžios ir privataus sektorių partnerystės sutartys, likutinė vertė					
23.3.	turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, likutinė vertė					
23.4.	nebenaudojamo viešojo sektoriaus subjekto veikloje turto likutinė vertė					
23.5.	laikiniai nenaudojamo viešojo sektoriaus subjekto veikloje turto likutinė vertė					
23.6.	pastatų, kurie nenaudojami įprastoje veikloje, bet yra laikomi vien tik pajamoms iš nuomos gauti, likutinė vertė					

Pastabos:

1. X pažymėti laukai nepildomi.
2. Lentelės 5, 12 ir 20 eilutėse nurodyti pokyčiai turi būti paaiškinti aiškinamajame rašte.
3. Lentelės 8 ir 15 eilutėse nurodoma kito subjekto sukaupta turto nusidėvėjimo arba nuvertėjimo suma iki perdavimo.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1K-466](#), 2009-12-22, Žin., 2010, Nr. 1-44 (2010-01-05), i. k. 1092050ISAK001K-466

Nr. [1K-217](#), 2022-06-14, paskelbta TAR 2022-06-14, i. k. 2022-12751

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis
materialusis turtas“
2 priedas

(Informacijos apie ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo tikrąja verte, balansinės vertės pasikeitimą forma)

**INFORMACIJA APIE ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO, VERTINAMO TIKRĄJA VERTE,
BALANSINĖS VERTĖS PASIKEITIMĄ**

Eil. Nr.	Straipsniai	Žemė			Nekilnojamosios kultūros vertybės	Kilnojamosios kultūros vertybės	Kitos vertybės	Iš viso
		Laisva valstybinė žemė	Sklypai (valstybinė žemė)	Sklypai (savivaldybių žemė)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Išsigijimo ar pasigaminimo savikaina ataskaitinio laikotarpio pradžioje							
2.	Išsigijimai per ataskaitinį laikotarpį (2.1 + 2.2 + 2.3)							
2.1.	pirkto turto išsigijimo savikaina							
2.2.	neatlygintinai gauto turto išsigijimo savikaina							
2.3.	pagal finansinės nuomos (lizingo) požymius atitinkančias sutartis įsigyto turto išsigijimo savikaina							
3.	Parduoto, perduoto ir nurašyto turto suma per ataskaitinį laikotarpį (3.1 + 3.2 + 3.3)							
3.1.	parduoto							
3.2.	perduoto							
3.3.	nurašyto							
4.	Pergrupavimai (+ / –)							
5.	Kiti pokyčiai							
6.	Išsigijimo ar pasigaminimo savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (1 + 2 – 3 + / – 4 + / – 5)							
7.	Sukaupta nusidėvėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje iki turto vertinimo tikrosios vertės metodu	X	X	X			X	
8.	Neatlygintinai gauto turto sukaupta nusidėvėjimo suma	X	X	X			X	
9.	Sukaupta parduoto, perduoto ir nurašyto turto nusidėvėjimo suma (9.1 + 9.2 + 9.3)	X	X	X			X	
9.1.	parduoto	X	X	X			X	
9.2.	perduoto	X	X	X			X	
9.3.	nurašyto	X	X	X			X	
10.	Pergrupavimai (+ / –)	X	X	X			X	
11.	Kiti pokyčiai	X	X	X			X	
12.	Sukaupta nusidėvėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje iki turto vertinimo tikrosios vertės metodu (7 + 8 – 9 + / – 10 + / – 11)	X	X	X			X	
13.	Nuvertėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje iki turto vertinimo tikrosios vertės metodu	X	X	X			X	
14.	Neatlygintinai gauto turto sukaupta nuvertėjimo suma	X	X	X			X	
15.	Panaikinta nuvertėjimo suma per ataskaitinį laikotarpį	X	X	X			X	

Eil. Nr.	Straipsniai	Žemė			Nekilnojamosios kultūros vertybės	Kilnojamosios kultūros vertybės	Kitos vertybės	Iš viso
		Laisva valstybinė žemė	Sklypai (valstybinė žemė)	Sklypai (savivaldybių žemė)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
16.	Sukaupta parduoto, perduoto ir nurašyto turto nuvertėjimo suma (16.1 + 16.2 + 16.3)	X	X	X			X	
16.1.	parduoto	X	X	X			X	
16.2.	perduoto	X	X	X			X	
16.3.	nurašyto	X	X	X			X	
17.	Pergrupavimai (+ / -)	X	X	X			X	
18.	Kiti pokyčiai	X	X	X			X	
19.	Nuvertėjimo suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje iki turto vertinimo tikrosios vertės metodu (13 + 14 – 15 – 16 + / – 17 + / – 18)	X	X	X			X	
20.	Tikroji vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje							
21.	Neatlygintinai gauto turto iš kito subjekto sukauptos tikrosios vertės pokytis							
22.	Tikrosios vertės pasikeitimo per ataskaitinį laikotarpį suma (+ / -)							
23.	Parduoto, perduoto ir nurašyto turto tikrosios vertės suma (23.1 + 23.2 + 23.3)							
23.1.	parduoto							
23.2.	perduoto							
23.3.	nurašyto							
24.	Pergrupavimai (+ / -)							
25.	Kiti pokyčiai							
26.	Tikroji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (20 + 21 + / – 22 – 23 + / – 24 + / – 25)							
27.	Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (6 – 12 – 19 + 26)							
27.1.	Iš jos:	X	X	X	X	X	X	X
27.1.1.	vertė, nustatyta nepriklausomų turto vertintojų							
27.1.2.	vidutinė rinkos vertė							
27.1.3.	vertė, nustatyta remiantis įsigijimo savikaina							
27.1.4.	įstaigos vadovo sudarytos komisijos nustatyta vertė							
27.2.	Iš jos:	X	X	X	X	X	X	X
27.2.1.	pagal finansinės nuomos (lizingo) požymius atitinkančias sutartis įsigyto turto, kurio finansinės nuomos (lizingo) sutarties laikotarpis nepasibaigęs, likutinė vertė							
27.2.2.	turto, dėl kurio sudarytos valdžios ir privataus sektorių partnerystės sutartys, likutinė vertė							
27.2.3.	turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, likutinė vertė							

Eil. Nr.	Straipsniai	Žemė			Nekilnojamosios kultūros vertybės	Kilnojamosios kultūros vertybės	Kitos vertybės	Iš viso
		Laisva valstybinė žemė	Sklypai (valstybinė žemė)	Sklypai (savivaldybių žemė)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
27.2.4.	žemės ir pastatų, kurie nenaudojami įprastoje veikloje, bet yra laikomi vien tik pajamoms iš nuomos gauti, likutinė vertė							
28.	Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje (1 – 7 – 13 + 20)							
28.1.	Iš jos:	X	X	X	X	X	X	X
28.1.1.	vertė, nustatyta nepriklausomų turto vertintojų							
28.1.2.	vidutinė rinkos vertė							
28.1.3.	vertė, nustatyta remiantis įsigijimo savikaina							
28.1.4.	įstaigos vadovo sudarytos komisijos nustatyta vertė							
28.2.	Iš jos:	X	X	X	X	X	X	X
28.2.1.	pagal finansinės nuomos (lizingo) požymius atitinkančias sutartis įsigyto turto, kurio finansinės nuomos (lizingo) sutarties laikotarpis nepasibaigęs, likutinė vertė							
28.2.2.	turto, dėl kurio sudarytos valdžios ir privataus sektorių partnerystės sutartys, likutinė vertė							
28.2.3.	turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, likutinė vertė							
28.2.4.	žemės ir pastatų, kurie nenaudojami įprastoje veikloje, bet yra laikomi vien tik pajamoms iš nuomos gauti, likutinė vertė							

Pastabos:

1. X pažymėti laukai nepildomi.
2. Lentelės 5, 11, 18, 25 eilutėse nurodyti pokyčiai turi būti paaiškinti aiškinamajame rašte.
3. Lentelės 8 eilutėje nurodoma kito subjekto sukaupta turto nusidėvėjimo suma iki perdavimo.
4. Lentelės 14 eilutėje nurodoma kito subjekto sukaupta turto nuvertėjimo suma iki perdavimo.
5. Lentelės 20–24 ir 26 eilutėse nurodomas skirtumas tarp ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės ir įsigijimo savikainos.

Papildyta priedu:

Nr. [1K-034](#), 2011-01-31, Žin., 2011, Nr. 15-701 (2011-02-05), i. k. 1112050ISAK001K-034

Priedo pakeitimai:

Nr. [1K-217](#), 2022-06-14, paskelbta TAR 2022-06-14, i. k. 2022-12751

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis
materialusis turtas“
3 priedas

(Informacijos apie valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomo ilgalaikio materialiojo turto balansinę vertę forma)

INFORMACIJA APIE VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIO, SAVIVALDYBĖS PATIKĖJIMO TEISE VALDOMO ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO BALANSINĘ VERTE

Eil. Nr.	Straipsniai	Žemė			Gyvenamieji, administraciniai ir kiti pastatai	Infratrūk-tūros statiniai	Kiti statiniai	Nekilnoja-mosios kultūros vertybės	Mašinos ir įrenginiai	Transporto priemonės	Kilnojamųjų kultūros vertybės	Kitos vertybės	Baldai, biuro įranga ir kitas ilgalaikis materialusis turtas	Nebaigta statyba ir išankstiniai apmokėjimai	Iš viso
		Laisva vals-tybinė žemė	Sklypai (valsty-binė žemė)	Sklypai (savival-dybių žemė)											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	Valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomo ilgalaikio materialiojo turto balansinė vertė praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje														
2.	Valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomo ilgalaikio materialiojo turto balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje														

Papildyta priedu:

Nr. [1K-217](#), 2022-06-14, paskelbta TAR 2022-06-14, i. k. 2022-12751

Priedo pakeitimai:

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUSIDĖVĖJIMO EKONOMINIAI NORMATYVAI

Eil. Nr.	Ilgalaikio turto grupės ir rūšys	Turto nusidėvėjimo normatyvai (metais)
	MATERIALUSIS TURTAS	
1.	Pastatai	
1.1.	Kapitaliniai mūriniai pastatai (sienos – 2,5 ir daugiau plytų storio, gelžbetoninės; perdangos ir denginiai – gelžbetoniniai ir betoniniai), monolitinio gelžbetonio pastatai, stambių blokų (perdangos ir denginiai – gelžbetoniniai) pastatai	140
1.2.	Pastatai (sienos – iki 2,5 plytos storio, blokų, monolitinio šlako, betono, lengvų šlako blokų, perdangos ir denginiai – gelžbetoniniai, betoniniai arba mediniai)	100
1.3.	Tašytų rąstų pastatai	50
1.4.	Surenkamieji, išardomieji, moliniai ir kiti pastatai	20
2.	Infrastruktūros ir kiti statiniai	
2.1.	Infrastruktūros	
2.1.1.	Betoniniai, gelžbetoniniai, akmeniniai	100
2.1.2.	Metaliniai	50
2.1.3.	Mediniai	30
2.2.	Melioracijos statiniai	70
2.3.	Kiti statiniai	30
3.	Mašinos ir įrenginiai	
3.1.	Gamybos mašinos ir įrenginiai	25
3.2.	Ginkluotė, ginklai ir karinė technika	40
3.3.	Medicinos įranga	10
3.4.	Apsaugos įranga	10
3.5.	Filmavimo, fotografavimo, mobiliojo telefono ryšio įrenginiai	5
3.6.	Radijo ir televizijos, informacinių ir ryšių technologijų tinklų valdymo įrenginiai ir įranga	15
3.7.	Kitos mašinos ir įrenginiai	25
4.	Transporto priemonės	
4.1.	Lengvieji automobiliai ir jų priekabos	10
4.2.	Specialieji automobiliai	7
4.3.	Autobusai, krovininiai automobiliai, jų priekabos ir puspriekabės	7
4.4.	Kitos transporto priemonės	15
5.	Baldai ir biuro įranga	
5.1.	Baldai	12
5.2.	Kompiuteriai ir jų įranga	7
5.3.	Kopijavimo ir dokumentų dauginimo priemonės	8

5.4.	Kita biuro įranga	10
6.	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	
6.1.	Scenos meno priemonės	10
6.2.	Muzikos instrumentai	50
6.5.	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	10

Papildyta priedu:

Nr. [1K-217](#), 2022-06-14, paskelbta TAR 2022-06-14, i. k. 2022-12751

Priedo pakeitimai:

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-444](#), 2008-12-18, Žin., 2008, Nr. 147-5920 (2008-12-23), i. k. 1082050ISAK001K-444

Dėl kai kurių finansų ministro įsakymų, kuriais patvirtinti viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai, pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-466](#), 2009-12-22, Žin., 2010, Nr. 1-44 (2010-01-05), i. k. 1092050ISAK001K-466

Dėl finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 "Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-034](#), 2011-01-31, Žin., 2011, Nr. 15-701 (2011-02-05), i. k. 1112050ISAK001K-034

Dėl finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 "Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-405](#), 2013-12-19, Žin., 2013, Nr. 136-6926 (2013-12-28); paskelbta TAR 2013-12-31, i. k. 2013-00154

Dėl finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 "Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-413](#), 2014-12-02, paskelbta TAR 2014-12-05, i. k. 2014-19074

Dėl finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-217](#), 2022-06-14, paskelbta TAR 2022-06-14, i. k. 2022-12751

Dėl finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 „Dėl Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-252](#), 2022-07-08, paskelbta TAR 2022-07-08, i. k. 2022-15008

Dėl finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Įsakymas

Nr. [1K-218](#), 2023-06-01, paskelbta TAR 2023-06-01, i. k. 2023-10795

Dėl finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 „Dėl Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ pakeitimo